

A körtéri sarokházak színe, vanília, puncs és karamell.
Huzatos garzonok, főúri albérletek pasztell nappalikkal.
Kedvenc villamosaim a hóban, 47-es és 49-es.)

Mondd csak, barátocskám, te hová hamuzol?
Létszámunk leépül, mire kint megvilágosul a lejtő.
Megmondtam, nem óhajtok tagja lenni a keretnek.
Nem vagyok a duci házinyulatok, budaiak.
Örökös tag a konyhaellenzékben,
elnézem, mi mindenből lesz
hajnaltájban hamutartó.

NOVELLAPÁLYÁZAT

Békés Pál

FORMA I.

(MTI) „Szoborrombolót fogott el a rendőrség. Tegnap a Múcsarnok kortárs művészeti seregszemléjén F. P. Boldizsár nyilvánvalóan előre megfontolt szándékkal egy kalapáccsal megpróbálta szétzúzni Keszszely Annie szobrászművésznő Forma I. című alkotását. A rongálót a biztonsági őrök megfékeztek, a bronzszoborban nem esett kár. A tetten ért műtárgyromboló nem volt hajlandó fölfedni indokait. Jelenleg vizsgálati fogságban várja a hatósági elmeorvosi vizsgálatot.”

Július 1.

Napi jelentés

Az ügyeleti időszak nyugalmasan telt.

F. P. Boldizsár őrizetes (4. cella) segédeszközöket kért vallomástételéhez. Kérését teljesítettem.

Egyéb említésre méltó esemény nem történt.

Torma Csaba
szds.

Melléklet: a fentebb említett őrizetes vallomása.

Fémy Pléh Boldizsárnak hívnak. Annak idején a seregben sokat szórakoztak a nevemmel, különösen egy Jeszenák nevű őrmester, aki elég szemét alak volt. Ezt persze egyáltalán nem a fegyveres testületek iránti ellenszenvem miatt mondom. Egyébként is, még a Néphadseregben történt. És csak mellékesen jegyzem meg, mert most nem rólam van szó. Illetve... Csak részben.

Régóta készülök rá, hogy elmondjam, mi történt és miként. A sors különös fintora, hogy éppen ebben a cellában érkezett el az alkalom. De ha már elérkezett, akkor kihasználom, és nem titkolok semmit.

Ahhoz azonban, hogy vallomásom értelmezhető legyen, néhány szót kell szólnom magamról.

Kézművescsaládba születtem, apám cirokseprűkkel és kefékkel foglalkozott. Én magam eredetileg az ötvösszakmát tanultam ki, és közvetlenül tanulmányaim végétével tűrhető, legalábbis tisztességes előmenetelt ígérő állást kaptam a Pénzverdében. Valószínűleg életem végéig ott maradok, és a biztosnak tekinthető állami állásból meggyek nyugdíjba, ha bele nem keveredem a Karancs–Árvai-ügybe, melynek gyanúsítottjai annak idején ugyanebben az épületben várták a tárgyalást. Nyugodtan utána nézhetnek az irattárban! Tudniillik a periratok napnál világosabban igazolják, hogy énnekem mákszemnyi részem se volt az érmeveréskor keletkező nemesfémforgács illegális értékesítésére létrejött bünszövetkezet működésében. A per végétével feddhetetlenségi bizonyítványt is kaptam! És mégis, tapasztalnom kellett, hogy akire a gyanú árnyéka egyszer rávetül, annak többé nincs maradása. Csak az első leépítésre vártak, és a lábam sem érte a földet.

Ott álltam szó szerint az utcán. Én soha egyetlen forintot meg nem takarítottam. Talán mert reggeltől estig mindig pénzhegyek között járkáltam, és eszembe se jutott, hogy valaha is kifogyhatok belőle. Amit kerestem, mindig az utolsó fillérig elköltöttem.

Hetekig csak tébláboltam, moziba meg diszkóba jártam, amíg volt miből, azután otthon gubbasztottam. Végül egy régi iskolatársam bevitt a numizmatikába, hogy próbáljak szerencsét. Az érméket illetően igazán nem voltam kezdő. Ez a volt osztálytársam összehozott néhány nagymenővel, akik kezükben tartották a piacot, és merem állítani, hogy hamarosan az egyik legkiválóbb szakértőként és üzletkötőként emlegettek numizmatikai körökben. Főleg Árpád-háziakban utaztam, de a bizánci vonalon is voltak sikereim. Akkor meg belekeveredtem a Szenthelyi–Izsák-ügybe. Tökéletesen ártatlan voltam. Erről most nem kívánok többet mondani, mert elég egyetlen pillantás a per dossziéiba. Nekem semmi közöm se volt a teljes Árpád-házi sorozatok külföldre csempészéséhez. Föl is mentettek, és ha igényeltem volna, biztosan újra megkapom a feddhetetlenségi bizonyítványt, de ekkor már fölöslegesnek találtam, hogy ilyesmire folyamodjam. Ugyanis semmiféle hatósági igazolás nem szerezhette vissza az elveszített bizalmat – a numizmatikákörök kivetettek magukból, mert aki ilyesmibe keveredik, az állítólag balszerencsét hoz. Márpedig a babona ellen hiába golyózzuk a kéményt. A nevem gúny tárgyává vált: Fémy Pléh Boldizsárra legföljebb ha pléhpénzt lehet bízni. Igazán ócska vicc. Legalábbis szerintem. Egyszer a margitszigeti Casinóban balhéba keveredtem egy efféle kiszólás miatt, elő is állítottak, csakhogy a tanúk igazolták, hogy nem én kezdtem. Így azután szabadon engedtek. Vádemelés sem történt.

Egy szó, mint száz, üggyel-bajjal, mélyen áron alul túladtam egy véletlenségből nálam rekedt II. András-féle dénáron, és az árából eltengődtem valahogy egy darabig. Egyszer és mindenkorra végeztem ezzel a világgal.

Fogalmam sem volt, mihez kezdjek, lődörögtem, nem tudtam mivel agyonütni az

időt, és hiába ragyogott köröttem a tavasz, borúsabbnál borúsabb gondolatok gyötörtek.

Egy délelőtti belvárosi törzshelyemen, az Áfonya presszóban költöttem II. András maradékát, amikor életem hirtelen újabb fordulatot vett. A pult sarkán egy tévé állt, valami délelőtti vegyessaláta ment. Előbb vízilabdázók csépeltek egymást, aztán a pénzügyminiszter esküdözött égre-földre – erre talán oda is figyeltem volna, de a Zsuzsika, a pénztáros kisasszony éppen eltakarta a képernyőt, és mire odébbállt, már egy fiatal riporter téblábolt egy kiállításon, és éppen a kiállító művész orra alá nyomta a mikrofont. Magas volt a művész, rövid műnarancsvörös hajjal, abból a túl sovány fajtából, aki minden kalóriát számon tart, és ha vétkezik, és lenyom egy minyont, három napig ásványvízzel vezekel. Azt mondta kerekre tágitott szemmel meg kerekre formált szájjal, hogy a természetnél tökéletesebbet művész nem alkothat, az emberi testnél tökéletesebbet pedig maga a természet sem tud! Nahát. Folytatta, de akkor a Zsuzsika megint a képernyő elé állt, és blokkolt. Mire odébb húzódtam, a műnarancs eltűnt, és egy másik riporter ácsorgott egy disznóól előtt: egy svájcisapkás, fogatlan gazda esküdözött, hogy ilyen felvásárlási árak mellett ő inkább leöli a malacokat.

Mindez biztosan nyomtalanul belemosódik az unalmas délelőttbe, ha alig néhány perccel a riport után be nem lép az Áfonya ajtaján a művész, akit az imént a képernyőn láttam.

Életnagyságban még feltűnőbb volt a mesterséges soványság, bár a miniszoknya jót tett az összehatásnak; a lába, az elsőrangú volt. Különösen mikor a pulthoz telepedve keresztbe vetette, és a napfény a harisnyáját is narancssárgára festette.

Nem tudom, mi ütött belém, mert hát annyira azért nem tetszett, én mindig az olyan nőket kedveltem, akiken – ahogy mondani szokás – van mit fogni. És mégis. Talán a képernyőről rásugárzó hírnév tette vagy mi – jól láttam, hogy a presszó kevése vendége mind őt nézi –, esetleg az unalom vagy a búskomor hangulat, ami napok óta kísért. Elég az hozzá, hogy a pulthoz léptem, mellé támaszkodtam, úgy rendeltem a következő sört, amit a Zsuzsika minden további nélkül kihozott volna az asztalomhoz is. Míg az üvegre vártam, a nőhöz fordultam, jól megbámultam a narancsszínű combokat, és elismerően bólogattam.

– Nincsen a természetnél tökéletesebb.

Először meglepődött, azután a televízióra pillantott, kapcsolt, és nevetett. Hihetetlen, hogy mennyi foga volt. Mintha két sorban helyezkedtek volna el egymás mögött, sőt talán tele volt velük az egész szájpaplása, mint a cápáknak.

– Aha! A délelőtti műsor!?! – És nevetett tovább, sőt kacagott is, tele lett vele az eszpresszó, és megédesedett az Áfonya savanykás levegője.

Nyíltan, már-már szemérmetlenül vizsgálgatott, feltűnőbben, mint én őt az előbb, szinte úgy éreztem, hogy le kell sütnöm a szemem. Nem titkolta, hogy megtetszettem neki, és ezen talán meglepődhet az, aki most lát engem, itt a fogdában, de akkoriban még sokkal jóképűbb és jobban öltözött voltam, mint manapság; ha nem is férfiszépség, de olyasvalaki, akihez a nők általában vonzódnak, és a modorom is megütötte a mércét, hiszen a numizmatika megkívánta, hogy olykor a legjobb körökben forogjak.

Egy kicsit tette magát, hogy odaüljön-e hozzám, de csak úgy tessék-lássék, ráadásul a Zsuzsika bátorítóan és rábeszélően jelezte, hogy odahozza az asztalhoz az italt, nekem pedig cinkosan intett a hosszú, fekete, ragasztott szempillájával. Nagy kerítő volt ez a Zsuzsika.

A műnarancs lekászálódott a bárszékről, és éppen odahajtogatta magát a presszó-

asztalhoz, amikor eszembe jutott, hogy be sem mutatkoztam. Udvariasan meghajoltam, ahogyan kell. A szeme sem rebtent a nevem hallatán, ültéből nyújtotta a kezét:

– Keszszely Annie.

Az ő paradicsomlevére fizettem ki a II. Andrásom maradékát.

Egy óra múlva a kiállításán voltunk. Míg ő a tulajdonossal tárgyalt, én műértő pózával ácsorogtam a galériában.

Kezeket állított ki. Legalább harmincat. Semmi mást. Műanyagból öntötte valamennyit. Tarkák voltak, természetellenes, szemrontó műanyagszínekben vibráltak. Az apró, egyszürke talapatokra rögzített életnagyságú kezek különböző pózokban meredeztek. Az egyik a mennyezetre mutatott, a következő öklöbe szorítva, a harmadik hüvelykujja a föld felé bökött, megint másik a győzelem vagy éppen a felszarvazás jelét mutatta.

A galériában rajtunk kívül nem volt egy lélek sem.

Annie mellém lépett, végigpillantott a kiállításon. Azután felszisszent, és kicserélt egy lila meg egy vörös kezét.

Félrehajtott fejjel vizsgálgattam az új sorrendet.

– Az előbb jobb volt. A piros a sárga mellett talán...

– Ez a siketnéma ábécé! Az F után ott is a G jön!

– Ja-ja. Persze-persze.

Annie felém nyújtotta a balját. Éreztem, itt a pillanat, és megfogtam. De ő jobbójával lehántotta kezemet, és az ujjait szaporán mozgatta az orrom előtt.

– Na? Ismerős?

– Persze!

Kiszámított, rámenős kacérsággal rázta rövid műnarancs sörényét, és újra láttam a tengernyi cápafogat.

– Micsoda munka volt kiönteni ezt a kezet?! El tudod képzelni?

Ugyan, hogy tudtam volna elképzelni? De azért sóhajtvá bólogattam. Erre ő azt mondta:

– Na, most már megfoghatod, ha akarod.

Nem szeretném ezt a vallomást intim részletekkel terhelni, legalábbis olyanokkal, amik Annie testére vonatkoznak, mert persze a saját testemre vonatkozókat úgyse kerülhetem ki, és nem is akarom, mert hát éppen ez a vallomásom lényege.

És itt az alkalom, hogy megköszönjem a Budapesti Rendőr-főkapitányság illetékeseknek, hogy a vallomásomhoz szükséges írógépet, papírt meg a Magyar Nyelv Értelmező Kéziszótárát, Szinonimaszótárát és Szlengszótárát rendelkezésemre bocsátották. Ezekre azért volt szükségem, hogy megtaláljam a megfelelő szót. Mármint hogy milyen névvel illetem majd azt, amiről szó van. Vagy lesz. Elnézést kérek, amiért egy ilyen vallomásban ezzel a mellékes aprósággal hozakodom elő, de a név fontos, mint ezt a magam bőrén is megtapasztaltam, és ez a dolog nem olyan egyszerű ám, mint amilyennek első pillantásra látszik. Megpróbáltam felidézni mindazt, amit eddigi életemben ebben a témakörben hallottam, ábécérendbe szedtem valamennyit, azután átlapoztam a szótárakat, és kiegészítettem a listát. Mégsem jutottam sokra.

A legközönségesebb szót, ami mindenkinek elsőként jut eszébe, le sem írom, nem szólva a még trágárabbakról. A „pénisz”, esetleg „hímvevő” túlságosan szakmai, a „dákó” léha, a „félszemű főhadnagy” mesterkél, hát még az olyanok, mint „lompos”, „durung”, „túró rudi”, „édesgyökér”, „bőrös virsli”, „svédkifli”, „nyeles tojás” – sorra elvettem mind. Mindennek megvan a maga helye, és ezek nem vallomásba valók.

Persze ki tudná megmondani, mi való egy vallomásba? A végén még ráfanyalodom a túlságosan is általános, se íze, se bűze „farok”-ra. Nem mondom, hogy hibátlan. Kissé talán se hús, se hal. Még meggondolom.

Jobb, ha visszatérek az eseményekre.

Keszszely Annie egy tetőtérben lakott. Hatalmas ágya volt, teljesen kitöltötte a hálószobát. A lakás fennmaradó része egy teakonyhából állt, meg egy óriási, két oldalán csupa üveg falú műteremből. Először a hálószobát ismertem meg.

Már jeleztem, a részleteket nem említem, de annyit talán mégis kénytelen vagyok, hogy Annie nem mindennapi nő volt. Elég tapasztalatot gyűjtöttem ahhoz, hogy ezt nyugodtan kijelenthessem. A numizmatika bizonyos ágai ugyanis összefonódnak az éjszakai étellel, és ha az Árpád-háziak úgy kívánták, forgolódtam a bárók és lokálok világában is, ott pedig ritka pillangókkal kerül kapcsolatba a numizmata. Na, az Annie mindezeket felülmultha. Amikor körülbelül egyórányi torna után kimerülten elnyúltam a se eleje, se vége ágyon, biztatóan megpaskolta a vállam, és szárazon azt mondta: – Ígéretes kezdet.

Azért nem volt mindig ilyen tartózkodó. Később megtudtam, tud ő ajnározni és dédelgetni is, ott és úgy, ahol és ahogy azt a férfi leginkább kívánja.

Nála ragadtam. Be kellett látnom, hogy egyszerűen nincsen hová és miért mennem. Saját lakásom nem volt soha, amit béreltem, nem tudtam fizetni. Elhoztam a legjobb darabjaimat, a kiszolgált cuccot otthagytam; molyosodjon a tulajnak. A biztonság kedvéért még egyszer végigkötortam a küszöb alatti rést, ahol korábban az Árpád-háziakat tartottam – de hiába. Még egy III. Béla-féle rézdénárt sem találtam, pedig az érte a legkevesebbet a piacon.

Amikor a két bőröndöt letettem a műteremben, Annie nem kérdezett semmit. Nem mondhatnám, hogy repesett, azt sem, hogy ellenezte. Talán egyszerűen csak tudomásul vette. Rögtön munkára fogott. Ő parancsolt, én engedelmesskedtem, föl sem merült, hogy másként is lehetne; a szeretője voltam, és/vagy az albérlője, mindenestre tartoztam neki, és törlesztettem, ahogyan tudtam.

Most egyszerűen igen nagy hasznát vettem a tudásnak, amit ötvösként szereztem. Annie ugyanis át akart térni a bronzra, mert – mint ő mondta – klasszikus, örök anyag! Én meg az iskolában tanultam az öntést. Fölkerestem régi tanáromat, egy öreg óbudai mestert, és vettem tőle néhány leckét – tulajdonképpen csak úgy lekuporodtam a sarkba, figyeltem, mit csinál, ő meg örült, hogy van kihez beszélnie. Azután Annie műtermének sarkában berendeztem valami műhelyfélét: az elektromos kemence apró tárgyakkal, kispasztikáknak megfelelt – végül is nem harangot akartunk önteni. De azért ki kellett kövezni az egész sarkot – majd' belegebédtem, míg felcipeltem az ötdikre a tűzálló samott-téglákat.

Kezdetben botladoztam, a formát rosszul készítettem, az öntvények elrepedtek – újra kellett kezdeni mindent kétszeres-háromszoros munkával – aztán belejöttem. Kistányérnyi féldomborműves érméket öntöttem hiba nélkül. És egyre jobban élveztem.

Na, aztán eljött az este, amikor Annie az ágyban szóba hozta, amiről annak idején a televízióban beszélte. Bár sötétben feküdtünk, de mintha láttam volna a képernyőn a kerekre formált szemével-szájával a tarka kezek között. Olyan édes volt, mint soha. Azt duruzsolta a fülembé, hogy a természetnél tökéletesebbet művész nem alkothat, az emberi testnél tökéletesebbet pedig maga a természet sem tud. Na. Hanyatt feküdtem, ő meg végigjáratta ujját a testemen. Fáradt voltam az egész napi kemencehőség-től, de Annie cirógatásának ellenállni nem lehetett. Minden hajam szála fölmeredt, és nem csak a hajam. Annie kuncogott, szelíden megfogott, és végigsimított.

– Ez igen! – susogta. – Hibátlan. – És óvatosan megmarkolta. – Akár a bronz.

A hízelgése persze jólesett, de azért meg is lepett; inkább céltudatosnak ismertem, mint gyöngédnek.

– Mit szólnál, ha megörökítenénk?

– Mit?

– Mit, na mit? – kuncogott Annie. – A férfiasságot. – Óvatosan meghintáztatta. – Aminél tökéletesebbet művész nem alkothat. Láthatnád bronzban! Talapzaton!

Szótlanul hátat fordítottam, egy perc alatt lelohadtam, és már aludtam is.

A következő héten Annie másról sem beszélt, mint a Pompeji falain talált fallosz-festményekről, az afrikai termékenységitenekről meg arról – óvatosan, de félreérthetetlenül –, hogy tulajdonképpen „tartozom” neki. Egyre mániákusabban hajtogat-ta, hogy mit kell csinálnom; a kósza ötlet a szemem láttára hizott rögeszmévé. Értettem én a szóból: vagy beadom a derekam, vagy szedhetem a sátorfámat.

Három nap múlva mezítenül feküdtem a műterem közepén, és Annie nekikészült a mintavételnek. Az elképzelés egyszerű volt. Beken egy kiváló tulajdonságokkal rendelkező, alगतartalmú fogászati anyaggal, amely megvédi a bőrt és a szőrzetet, aztán a gipsz következik, és amint megszilárdult, a feladat tulajdonképpen véget is ér – csak ép bőrrel ki kell vonulnom a formából. Az üreget kiöntjük viasszal, a gipszet eltávolítjuk, a viaszt körülragasztjuk agyaggal, végül az ősi viaszveszejtéses módszerrel kiöntjük az élethű bronzot.

Amilyen magától értetődő volt a terv, olyan vérveregjtékes a megvalósítás. Ami természetes az ágyban, egészen képtelen a padlón fekvé, fölöttem az ugrásra készen várakozó Annie-val, aki tenyerén nagy adag algazselét hintáztatott. A vörössárga haj meg a kocsonyás anyag hidegzöldje már csak a színhatás révén is elkedvetlenített, nem beszélve az egyéb körülményekről.

Három napon át próbálkoztunk. Annie lágy tojással etetett, ginzengteával itatott, cirógatott, becézett, és párnát tett a fejem alá, hogy a padlóról is lássam a pornót a videón. A három nap alatt három évet öregedtem. Azt hiszem, akkor kezdtem öszülni.

Közbevetőleg szeretnék köszönetet mondani a fogda ügyeletes tisztjének, Torma százados úrnak. A szolgálatos őrmester ugyanis megtagadta kérésemet, hogy újabb papírlapokat kaphassak, és rám mordult: fogjam rövidebbre, ne írjak regényt. Eszemben sincsen. De hogy a vallomásomat annak rendje és módja szerint megtehessem, és az illetékesek minden körülmény figyelembevételével hozhassák meg döntésüket, pontosan el kell beszélnem, mi történt. Ha Torma százados úr véletlenül nem fültanúja a rövid párbeszédnek, és nem bírálja felül beosztottját, most erre nem nyílna módom.

Igazság szerint nem is emlékszem a pillanatra, amikor végre sikerült. Csak Annie sikkantására: – Na végre!!!

A mintavétel után olyan fáradt voltam, mintha áttoltam volna a Gellérthegyet Pestre. Most aztán én következtem. Reszkettem, hogy hibát vétek, és valahogyan megsértem a gipszformát – nem tudtam volna újra szembenézni a zselével.

Aztán újabb két nap, és óvatosan szedegettem az agyagdarabkákat a hűlő öntvényről. Annie sápadozva követte minden mozdulatomat. Amikor az utolsó agyagdarabka is a földre hullt, hátraléptem.

Ott álltam előttem.

A bronz hibátlan volt, sima, fényes. Nincs mit szerénykedni: mestermunka. Egy arasznyi tökély.

Annie körbejárta, azután átölelt. Csak ennyit mondott: – Forma 1.!

Teljes huszonnégy órát aludtam.

Annie soha többé nem lett az enyém. Nem rajta múlt. Bár ki tudja. Nem kezdeményezett, de nem is zárkózott el. Közömbös maradt. Én pedig reménytelenül megbé-nultam. Mintha az életerő költözött volna ki belőlem, át a szoborba, én meg maradtam kongva, üresen. Kétségbeesetten igyekeztem sarkallni magam, de hiába.

Annie alig-alig járt haza, az új kiállítását szervezte, de ha megjött, sem igen szólt hozzám. Éjszakánként úgy feküdtünk egymás mellett, mint két cirokseprű, és ha egyszer-egyszer felé fordultam is, rögtön látni véltem a kezében a zöld algaszelét. Szinte rám se nézett, tárgynak tekintett, és ha óvatosan kérdőre vontam, akkor odavágta: kvittek vagyunk, nem? Részletekbe nem bocsátkozott, mégis érzékeltette: mindent megkapott tőlem, amit akart, örüljek, ha megtűr, ennél többre nem számíthatok.

Azután már erre sem számíthattam. Egy nyárvégi reggelen elmentem dolgaimat intézni és bevásárolni – hiszen én vezettem a háztartást. Késő délután hazatértem, és az ajtón cédulát találtam. „Cucc a házmesternél. Minden jót. Annie.” A kulcsom nem illett a zárba.

A csipás házmester a földszinten odaadta a bőröndömet. Azt mondta, Annie kicseréltette a zárat, a kulcsokat magával vitte, mert egy időre elutazik, és rábízta a bőröndöt: őrizze, amíg jönnek érte.

A lépcsőházban toporogtam, éppúgy, mint amikor érkeztem, és nem tudtam, mihez kezdjek. Egyik kezemben a bőrönd, másikban a bevásárlószatyor kenyérrel és leves-zöldséggel. Elbotorkáltam.

Ettől kezdve semmi sem sikerült. Újra megpróbáltam a numizmatikát, de senkinek sem kellettem. Még mindig beárnyékolt a szerencsétlen Szenthelyi–Izsák-ügy. (Ismételten kérem, hogy tekintsenek bele az aktákba, nehogy a mostani eset elbírálásánál valami ködös múltbeli emlék vessen rám rossz fényt!)

Parkokban húzódtam meg. Azzal áltattam magam, hogy csak addig, amíg helyzetem jobbra fordul, de aztán gyanakodni kezdtem: talán nem fordul jobbra soha többé. Talán végleg elfordította tőlem pattanásos arcát a szerencse.

Egy ideig a Városligetben laktam. Néhányszor megpróbáltam visszatérni Annie lakására, csak hogy időközben a kapuzárat is kicserélték, a lépcsőházig sem jutottam, nemhogy a lakásig. A telefon hosszan kicsengett, sem emberi, sem géphang nem válaszolt.

Véletlenül pillantottam meg a nevét egy plakáton. A kiállítását a Városliget egyik pavilonjában hirdették nagy csinnadrattával, megnyitót mond: a polgármester helyettese és egy Kossuth-díjas szobrász. Egész nap készültem, szökőkútban mosakodtam, és egy trafikból loptam pengét és borotvahabot, hogy rendbe hozzam magam. Sajnos mellényúltam, a márkás holmi dezodor volt, és nem borotvahab, de azért így is megpróbáltam rendbe hozni magam: megborotvákoztam a dezodorról. Véresre nyúztam a képem, és szaglottam, mint egy drogéria. Viszont nem izzadtam.

Késve érkeztem, a pavilon már zsúfolásig telt. Csak az ajtóig jutottam, ott két kopasz bunkó állta utamat, talán a polgármester-helyettes gorillái. Nem jutottam be. Csak messziről láttam Annie-t – kivörösölte a tömegből.

Egy héttel később egy szürke estén újra arra kóboroltam.

A pavilon már zárva. Kevesen jártak arra. A hátsó ablaknál találtam néhány ládát, egymásra raktam őket, és felkapaszkodtam az ablakig. Amikor megszoktam a homályt, fel tudtam mérni az egész kiállítást. Kizárólag énből állt. Középen a vörös már-

ványtalapzaton meredezett a bronzom, amit a saját kezemmel magam öntöttem. Körötte csigavonalban másolatok. Legalább egy tucatnyi. Forma és méret azonos, az anyaga mindnek más: sárga- és vörösréz, fényes krómaccél, zsírkö és márvány, színes műanyag, préselt papír. A csigavonalba rendezett másolatok fölvezették a látogatót a középre helyezett eredetihez, az örök és klasszikus anyaghoz – ahogyan Annie mondta egykor.

Hüledezve lógtam az ablakban, úgy bámultam önmagam meredező sokszorosítványait, míg csak az egyik láda megbillent, és lezuhantam. Sántítva igyekeztem a túoldalra, a bejárathoz. A masszív tölgyfa kapuk zárva, de a bejáratra felkasírozták a kiállítás kritikáit. Fényképes beszámolók voltak, a fotókon Annie, színesben és fekete-fehérben, pengesovány arcán diadal. A címek: *Végre botrány! Amit még nem látott a Liget. A klasszicitás diszkrét bája. Az őserő. A Szépség és a Szörnyeteg.* Itt megtorpantam. Annie a szépség, és a szobor a szörnyeteg, vagy fordítva?

Elovtastam Annie egyik interjúját. Azt mondta, hogy a természetnél tökéletesebbet művész nem alkothat, az emberi testnél tökéletesebbet pedig maga a természet sem tud. Na még. A riporter a cikk végén megjegyezte, hogy a fiatal szobrásznemzedék legnagyobb tehetségét ez a kiállítás indította el a megérdemelt világhír felé, hiszen máris meghívást kapott a párizsi őszi tárlatra, és a New York-i Modern Művészetek Múzeumának bizottsága beválogatta a *Közép-Európa jelen időben* című reprezentatív kiállításra.

Ordítóztam, és az ajtót döngettem. Az ott bent én vagyok! Én! Adják ide nekem magamat! Kerestem egy követ, belevágtam a kapuba. Az ör nem mert előbújni, viszont kihívta rám az URH-t. Épp csak meg tudtam pattanni.

Átálltam a guberálásra. Egy ideig a körúti zsebtolvajok által elemelt és a mellékutcák kukáiba hajigált retikulóket kerestem, de kiderült, hogy a piac már felvan osztva, semmi esélyem. Akkor üvegeket gyűjtöttem, de az semmire sem volt elég. Végül a színesfémre szakosodtam – abban legalább volt szakismeretem.

Kiköltöztem a városzéli szoborparkba. Ott nyugalom volt, és vonzott a rengeteg bronz. Egy darabig a Győzelem Nemtőjének talapzatában laktam, a bal láb alatt. Tulajdonképpen száraz, kellemes hely lett volna, csak a zsúfoltságot nem bírtam. Rövidesen kihalt valaki a Békegalamb alól, és én áthurcolkodtam. Ez nagyjából megfelelt, eltekintve attól, hogy egy hihetetlenül bűdös pasas volt a szomszédom, bizonyos Vágóka Szilárd, azelőtt valami vegyi üzemben dolgozott, és mintha most, öregségére adta volna ki magából az élete során belészívódott szagokat. Viszont újsággal takarózkodott, úgyhogy sosem voltam olvasnivaló híján.

Vágóka mellkasáról emeltem le azt a lapot is, ami Keszszely Annie a magyar művészet történetében páratlan sikereiről írt. Vásárolt tőle minden valamirevaló múzeum. A cikkből kiderült, hogy sorra eladja a különböző anyagokból készült változatokat, csak az eredetét, a bronzot nem. Megtudtam, hogy a „húszcentis forradalom” – egy kritikus hívta így – ott áll Amszterdamban, New Yorkban, Münchenben, Sydneyben, Londonban, megemlékezett róla a New York Times, a Le Monde és a Frankfurter Allgemeine Zeitung, méltatásokat írnak róla, hol merész megújulásnak nevezik, hol meg botrányos humbugnak pocskondiázzák, de ő, vagyis én, állja, vagyis álljuk a hírnév viharát. És a szobor továbbmenetel; meghódította a konzervatív Latin-Amerikát, Buenos Airesben tüntettek ellene, Rióban ellopták, és csillagászati összeget fizetett érte a biztosító – és feltűnt az első hamisítvány is.

Visszaterítettem az újságot Vágókára, elfűjtam a temetői mécesst, és álmatlanul

hánykolódtam a vackomon. Annie-ra gondoltam, aki ilyen szemérmetlenül ékeskedik a más tollával. Biztos, hogy már az első pillanatban ez forgott a fejében. Túl könnyű volt a dolgom annak idején az Áfonyában. Már ott is csak ezt akarta – öntőmintát keresett. A műnarancsra meg a zöld algazselére gondoltam, és ökölbe szorult a kezem.

Kínlódva forgolódtam Vágóka szűrős vegyszagában. Mérhetetlen irigység fogott el. Nem bírtam elviselni a gondolatot, hogy míg egy darabom ilyen szédületes karriert fut be, nagyvilági életet él, körbeparádézza a földgolyót, elegáns megnyitókön feszít peckesen, parfümillatú hölgykoszorúban álldogál, pezsgőspoharak csilingelnek körötte, és tarka blöffök röpködnek művészet és a természet viszonyáról, én itt tengődöm a Békegalamb alatt.

Bosszút esküdtem.

Vártam az alkalmat. Az alkalom akkor adódott, amikor Annie hazatért diadalúttjáról, és a Műcsarnokban megnyílt a kortárs művészeti kiállítás, melyen a bronzot, a Forma 1.-et állította ki, az utolsót, az egyetlen eredetit. Aminek én vagyok az eredetije. Én. Én. Én.

A többit már tudják. Talán csak annyiban tévednek az újságok, hogy nem kalapács-csal érkeztem a Műcsarnokba, hanem a Békegalamb egyik tollával, amit egyébként színesfém-értékesítés céljából választottam le a szárnyáról.

Amint beléptem a Műcsarnokba, kiszúrtak a biztonságiak. Nem volt nehéz: a rongyaim kiríttak a környezetből. Alig emeltem magasba a tollat, letepertek.

Most, hogy e vallomás végére értem, csak annyit mondhatok: hálás vagyok a sorsnak, hogy alkalmat kaptam rá. Elmondhatatlanul megkönnyebbültem. Még egyszer köszönöm Torma százados úr szíves segítségét.

Kérem az illetékeseket, mérlegeljének minden körülményt belátásuk szerint.

Befejezésül szeretném hozzáfűzni: nem bántam meg, amit tettem. De azt sem bánom, hogy a bronzom megúsza. Sőt. Most már örülök neki. Legalább egy töredékem élvezheti a nagyvilági élet gazdag, színes forgatagát, ami nekem nem jutott osztályrészlül. Pedig én is szerettem volna látni New Yorkot, Sydneyt, Londont. Eddig nem sikerült, és hiába is áltatnám magam azzal, hogy eztán majd igen. Miért nem én magam, miért nem a fejem, a felsőtestem utazott be öt földrészt diadalmasan, miért altestem egy töredékének jutott a dicsőség?! De hát... ha úgy vesszük: ő az én követem a nagyvilágban.

Ezenkívül... nehéz az ilyet leírni... és talán nem is tartozik e vallomáshoz, de... mindannyian a halhatatlanságra vágyunk. Arra, hogy kijátsszuk az elmúlást. És... én már régen nem leszek, amikor ő még mindig ott áll a világ múzeumaiban. Akárhogyan is, de így lenyomatot hagyok magam után. Megmaradok, ha töredékben is. Legalább egy darabom bizonyosan túlél engem.

Tisztelettel:

Fémy Pléh Boldizsár
őrizetes